

218° 1360

Michala Kliemanta s Truppina
žiwjenje.

*Maćica
serbska.*

Schtož nastupa moje žiwjenje, da je so
semnu taklej schto.

We tym ljeczi 1771 dzjesche jedyn
mlody kadla smojim bratrom do Njem-
zow. Ton da mi swoju lodku stymy sbots-
knyimi wjezami kwobarnowanju a prosche-
sche nie jara, so bych ja to schitko derje na
kedzbu sak. Jako ja tam jedyn mol do
teje lodki poladach, da ja tam namafach
njebo Jana Arndta knihi wot wjerneho
Escheszianstwa, kotrehož runja knihi ja wi-
dzit njebjech. Za so na tych knihach wu-
trobnje jara swesyllich, sach nydym tesame
a lasowach we nich; srosemich pak smolom
steho pigma, schtu te prawe žiwjenje, ko-
trež Krystus psches tu wjeru a skutk swja-
teho ducha plodzi, we sebi ma a je snowa
narodzeny a sluscha do božeho kralejstwa.
Dalej namufnych ja, so schtuž we Hadami
2 žiwj

žiwj je a po cžjeli kódzj, subeny budže, a
kač dyrbi šo ton cžloweš wobnowicž a swo-
wa narodžicž, a te stare hadamske žiwjenje
wopuschcžicž, išo by dale šam šebi žiwj
njebył, ale Krystušej psches tu wjeru.

A tu steho scheho srosemich ja, šo somnu
jara hubenje wohnlada. Teho šo ja ja-
ra wulžy nastrojach a smolom jene druhe
žiwjenje sapočach. Ja šo smolom do wulo-
keje frudoby podach, a počach jene jara
cžiche a ponižne žiwjenje wesž. Ton sbož-
niš da mi tejšch křemu wele nady. Ja
buch horžy we modlitwach a prožowach
šo jara we tym, šo bych šo temu sbožni-
šej spodobat; posnach tejšch, šo ja hačž
dotal šym jene Bohu njespodobne žiwjenje.
wed. Ja bječ žylje druhi cžloweš wor-
dował. Ja lubowach bože šłowo, dale
spraunosž a ponižnosž a jene spraune žiwe-
nje a ščto macže niž.

Ja bječ pola mojeho pschirodneho na-
na ša wotrocžka a kódzach na robotu, džež
lute prosne wježy a njewužitne recže priotk
Džjechu.

dźiechu. Za ho tych a schitkeho teho sda-
 lowach a ženje do nich njeswolich. Ale
 schto bje czinicz? Za wotpuszczich sebi je-
 dyn mohl, so zu ja jedyn dźien schitko sdrus-
 himi sobu czinicz a potom dleje niz, ale zu
 sažo temu sbožnikej snowa swjerny a po-
 słuschny bycz. Ale fajz ja ton jedyn dźien
 sobu žortowach a czinjach, da ja ton drugi
 dźien sažo teho runja czinjach a njemožach
 ho wjazp teho sdžerzecz. Mi pak njebe-
 derje; ale ja ho jara rudžach a płačach a
 mi ho jara styžkasche a njewjedžach schto
 czinicz. Za škoržach to jenemu staremu
 bratrej a won mi na to wotmolwi: Čjo-
 hodla by wot ho storczil? ty by dyrbjak
 wachowacz. Ale dofelz jo ty wopłakujesch
 a twoj pad wobžarujesch, da budže tebi
 ton sbožnik sažo nadny, dofelz je tebi wo-
 to czinicz. To bje ton troscht, kotryž ja
 dostach. Ale ja wostach twerdy. To
 trajesche 22 ljet, so ja njemožach kžanemu
 pokojej pschincz, a we tajkim srudnym zu-
 schtanczi ho ja sa jeneho wot Boha zylje

fastorcženeho a wopušcženeho, a zylje
 sbožeje nady wupanjeneho rješnika djer-
 žach. Mi so styškasche, ja proschach,
 ale wono bje pschetso jenač. Za šebi my
 šlach, so mi Boh wjazy nadny njebudže,
 ale so ja dyrbu subeny byč. Duž sach
 šebi ja prjotk, so zu šo ja kdobrym ludjom
 djeržecž, so bych wot człowjekow sa pje-
 neho djeržany byl. Wonno bje we tym
 hječji 1793 runje we tym postnym czasu,
 da mi ton luby sbožnik tajke myšle dawas-
 sche: „Nu njetk budže sažo to wopomne-
 „nje teho cžerpenja mojeho sbožnika šwe-
 „cžene. Ach! so bych ja tejšch natym je-
 „dyn džel mohl mjecž, so by tejšch ton
 „sbožnik te jutry, dyž wono budže rjekacž:
 „Knješ Jezus horje stanyl je, tejšch psches
 „tu wjeru we mojej wutrobi horjestanyl.“

Ton pošlieni džen tych jutrow buch ja
 jara njenadžujzy a nahlje do Minakala
 kemschi hieč nawabeny. Tam buch ja jara
 sbudženy. A jako my dom dječmy, da
 bječ šo ja snjekotrymi bratrami trechit.

Za

Za dzeržach jich sa tak sbožnych, so ja jich
 zych pschezo prošycž, so bych u so woni
 samnje modlili a teho sbožnika samnje
 prošyli, soby won jich prošwu slyšat
 a mi nadu wopokasať; dolež so ja sa taj
 teho mulkeho a sbožeje nady wupanjeneho
 rješnika dzeržach a zylje wot Boha sa
 storčeny so sdach bycz a so me Boh wjazy
 slyšecž njecha. Za myšlach, dy bych u
 woni samnje so modlili, da by to ton lu
 by Boh jim tu modlitwu sapowjedzicz nie
 mohť, ale by jich wuslyšat a mi nadu
 wopokasať. Ale ja so hajnbowach jim to
 prajicz a džiech sažo srudny dom.

Sswjatkı džiech ja do Wojrez kemschi
 sdruhimi snajomnymi bratrami, džez tam
 ton Primarius Contius tym serbam prje
 dowasche. Po kemschach mjejachmy my
 jene rosrecžowanje snim we jeho stwi. Za
 buch tam jara sbudženy a bje mi pschitem
 jara derje. Za pať njemjejach tolla žaneje
 wjestosze wot teho scheho, ale bjech njedo
 posnaty. Za so pať jara prožowach a
 laso

lasowach pschezo we tym wustajenju teje
 nady a we tych mjedowych krepkach. Jes
 dyn mohl pafech ja wolty a lasowach we
 tych mjedowych krepkach tu 29 schtuczku,
 dzez tak stejese: ty prajisch ja njemožu
 wjericz, ja teisch žaneho praweho rostacža
 mojich rjehow dla nimam. Ezim ljepe
 hodžisch ty so Krystusej, dyž nicžo, hacž
 rjeh a hubenstwo na šebi nimašch. Sew
 schej twojej njepokutu a njewjeru dži Kry
 stusej, so by wot njeho dostal pokutu a
 wjeru. Steho sineje won cžesz. Praj
 Enjemu: Knježe, ja ani praudosž ani dar
 njepschinježu, so bych žyl psches to horje
 saty aby prawy cžinjeny bycz. Za pschin
 du a žu twoju praudosž a dyrbu mjecz a
 tak dale. Za pak to scho njemožach spro
 semicz. Za šebi myglach, dy by ton
 sbožnik na semi byl a byl won runje niko
 tre mile wottemnje, da žyl ja tolla Enjemu
 hicž, runje wohn tajki, kajkiž ja šym; ale
 tak ja njewjem schto ja dyrbju. Za pak
 šebi myglach, ja žu tak dołho lasowacz,
 hacž

hač ja to prawje srosemju. Za lasowach
 je niekotre mohlie; ale ja je niesrosemich.
 Duž buch ja jara srudny. Za mojej ruzy
 styknuch a poczinach se bylsami teho swia-
 teho ducha prokycž, so by won mi tolej
 zyl wotkryčž a sjewicž. Jako ja so mo-
 dlil bjech, ladach ja sažo do teho pišma a
 srosemich jo tak, so da runje wohn tajki
 hubeny a starosziwy, polny njewjery a nje-
 pofuta, tajkiž ja njetklej runje wohn bym,
 tajki je wot teho sbožnika sieho krowju
 kupjeny; so runje wohn tajki rjeschnik, tajki
 ja njetk bym, dyrbi sebi dacž tu praudosž
 a sažluzbu Krynstufowu schenkowacž, a so
 ze me ton sbožnik tejšch tajkeho horjesacž a
 sbožneho scžinicž sluteje nady, tajki ja
 njetk bym. Tudy srosemich ja, so ton,
 kiž wjericž može, je teho sbožnika nama-
 kał a ma tu prawu sbožnych cžinjazu wje-
 ru. Sa por dnjom da lasowach ja we
 tym wastajenju teje nady a tam stejefche,
 so ton, kiž wjeru ma, ton ma tejšch wo-
 dacžje tych rječow. A to sažo ja wjericž
 njemo

njemocjach, so by temu rjeschnikej teje
 wjeru dla tajki wulki doł mohł spuscezeny
 byc; ale so dyrbi jedyn predy prawje
 fromny a swjaty byc, predy hacz ma
 won wodacnje rjechow, a tajki ja njebych.
 Duž buch ja sažo we straschi; ale sjenym
 mohlom ja srosemich, so schtuž stej wjeru
 junu Krystusa a jeho sažluzbu tak sa
 pschimnje, ton ma tejsch jeho kreje dla
 (pak niz jako jedyn swjaty, ale jako jedyn
 rjeschnik) wodacnje rjechow; a dzež je wo-
 dacnje rjechow, tam je tejsch žiwjenje a
 sbožnosć. Duž buch ja spokojny a džačo-
 wach so temu sbožnikej. Borsy na to
 dzjech ja kbožemu blidu. Tam ja njeschto
 wošebneho saczuch na mojej wutrobi.
 A tejsch tuzamu niedzelu popołnju pošta-
 mi ton luby sbožnik dweju bratrow, ko-
 trejz me wopytaschtaj. To bje mi jara
 swutrobu lubo, a ja to tak horje sach jako
 by jimaj Jesus kasak: Džitaj woj tu kta-
 mulej njek sažo namakanemu a knadzi
 saremju rjeschnikej a prajtej jemu wele do-
 breho

breho wot Jesufa a praitai jemu, so je
 jemu Jesus saho nadu schenkwat a je jeho
 saho horje sat. Za swutrobnym wesyl-
 jom njewjedzjach, seho ja mysliz dyrbu.
 Wonai mi te stare schtuczate knischki
 sobu bjeshtaj pschinjestaj a mi je wosta-
 jischtaj. Duž na to ja pondzielu rano
 klanje wozach a mejach wotroczka sobu.
 Za kwatach jara, so bych skere nalodo-
 wat a potom sam byt, dokelz mi wo-
 troczk pomhasche lodowacz. Tak smo-
 lom jako ja sam bjech, ja horze bylse
 pscheliwach teje lubosze Jesufa dla, so je
 won me, jako jeneho subeneho rjeschnika,
 saho knadzi horje sat. Dopolnja bjech ja
 samlutki natym sahonye klanju. Za ko-
 pach sa sobu a kwatach a dny bjech ja wus-
 stal, da so ja synuch a sach bebt te schtucz-
 kate knischki. Za tam me nich lasowach a
 buch jara posylnjeny we tym dowjerenju
 na sboznika. Mi bjesche pschezo tak:
 Woczin so moja wutroba a bier horje tu
 krej Jesufa. Za buch tam saho snowa
 naroda

narodženy. Mi bje tač derje a moje
 wešylje bje tač wulke we mojim sbožniku,
 so dy bych ja dyrbjal kejšor, kral aby
 fjeršhta wordowacž, da mje to njeby tač
 swefelicž mohło. Za tejšch njebych to
 wulke knjestwo sa to wešylje horjesač, kiž
 ja njetk mam. Za šebe myšlach: bych
 da tejšch ja njetk mohł mojeho njepschecžela
 lubowacž? Wotmolwenje: Dy by njetk
 jedyn, kiž mi hewač kšimdu ezini, pschis-
 schoł a prajit, so ma tejšch tu staroš, so
 ze sbožny byčž, ja žyl jemu wokolo schije
 panycž a jeho wutrobnje lubowacž a jemu
 schitko wodacž. Za šebi myšlach, dy
 bych ja njetk dom pschischol a ton žyl
 dom we popeli spaleny namačal, da me
 tolla njeby ta! sružilo, jako me to swefeli,
 li, so mam sbožnika. Za šebi myšlach,
 nu njetk me njebudže mož nicžo wjazy sru-
 džicž a tejšch niž rosnjewacž. Za mam
 Žesusa, ton me wjecznje swefeli. Za
 dač schitkim rješnym žadosžjam a pokli-
 henjam Dobru nož. Za šebi myšlach:
 njetk

njetk ja dale wjazy do žaneho rjecha swo-
 licz njebudu; ja tejšy gohr žaneho wjazy
 rjecha czinick njebudu moz. Za bym frej
 psches Jesuſowu frej. Za temu sbožni
 fej moju wutrobu dach kjenemu tempelej a
 mejach taſ jene kraſne wužiwanje. Zo
 trajesche jedyn krotki czaſ. Za ladach
 na moje žiwenje, kiž bjech w tym sbožnym
 czaſu wed a wone bje srjechom wopanzane
 a hubene. Za ſo teho jara stroſchich a
 buch ſrudny, podach ſo ſaſo pod ſakon
 a zych tu hiſhcze knjezazu moz teho rjecha
 wurodomacz a podach ſo snim do wojny.
 Pſchi tym ſesnach ja moju ſtu wutrobu.
 Zo trajesche njekotre njedzele, da bjech ja
 jene ranje ſam na polu wohnkach. Da
 ja jara plakach a ſo mi jara ſtyſkache,
 ſo me Jesus ſabyt je. Za ſplaczom wohn
 wolach: Ssy da, o Jesu, mi zylje to
 wobleczo ſchowat. Na to bje to wot
 molwenje: Czohodla smolom, o luba,
 taſ žalosnje plakach, dyž njedze kwi-
 cziczk wu nusy na pomoz czakach? Njetk
 ja

ja spomnich na tu wulku nadu Jezusa a
 na moju njewjeru a srosemich so ton sbož-
 niš je swjerny; ale ja to wjerić njemožu,
 a moja njewjera je wini na tem. Za do-
 pomnich so teho, so steji pišane: škere,
 dyrbja so hory nucž a horki so sroczecž,
 ale moja nada njedyrbi wottebe so rocžicž.
 Duž šebi ja pomyšlich, lej ton sbožniš je
 pschezo swjerny, ale ja šym jeno tajki nje-
 swjerny we mojej wjeri. To je moja wia-
 na. Dy bych ja tač njewjerjazy njebył,
 da by tač šlje njebyło. Za pschezo moje
 hubenstwo czujach a sa wulke djerzach;
 pschitem pač so ja tolla ktemu duchomne-
 mu towarstwu djerzach. Za buch jedyn
 mohl džiwnje a njenadžujzy namabeny do
 małego Bjelkowa kemschi hicž. Za tam
 wjazy mohlom kodzach a buch tam snas-
 jomny. Tych bratrow teje diaspory ža-
 danje bjesche to, so bych ja tejšch knim do-
 jich towarstwa horje saty był; a tač so to
 sta ton 29. džen Juniuša 1794, so buch
 ja tač tu ktemu towarstwu tych rosprosche-
 nych

nych bratrow horjesatny. Pšhitem ja
nješto jara mozne a wažne na wutrobi
facžuch.

Wono bje dwje njedžielki do hodow da
ja jara škorich, tať so kojždy, kiž me wi-
džišče, prajesče, so budu wumrecž a nje-
budu steje korosze stanyčž. Moja žona me
prošesče, so bych ja schaf nješto dať
kemni pšhindž a pječne rošrychtowať, kať
šo woni potom sadžeržecž smeja po mojej
šmerczi a so by šo ton, kotremuž ja to
porucžicž budu, pomhať sa nich staracž,
a jim radu dawaf. Za na to wotimol-
wich, so ju ja tať cžinicž. Jako wona
wottendže, da ja stym šbožnikom wo to
recžach, komu da bych ja moj dom a tych
mojich mohť porucžicž a dowjericž a mi
tať do myšle pšhindže: Ty zejšch šo Bohu
hu dowjericž? a nietť dyž nusa tu je, zejšch
pola cžlowjekow radu pyttacž a jim šo do-
wjericž? Šchtu je šwjerny bez cžlowjekas-
mi? Tym šo njedowjer, ale Bohu, two-
jemu knjesej.

Jako

Jako njete moja žona sažo pschindže a
 praschesche, schtu da dyrbi pschincž, da ja
 wotmolwich: nichto! Ja waß schitlich
 Bohu, temu swjernemu sastararej, do
 jeho nadneho wodženja a wolje porucžu.
 Boh scheje nady a šmilnosže budže šo sa
 waß staracž. Budžcže jemu swjerni; won
 budže wele rady sa waß wjedžicž. Ja
 njenamakam bes człowjekami jeneho, so
 bych ja jemu mohł tač wele dowjericž,
 hacž Bohu, kiž je swjerny. Ale ja pač
 starach šo sa ton zuschtant mojeje nje-
 šmertneje dusche a dach šo domach wopra-
 jicž. Ton luby sbožnič da mi moje
 rjeschne hubenstwo prawje sacžucž. Ja
 buch jedyn prawy kudy rjeschnič a žadach
 jeno šamolutzny sluteje nady psches Kry-
 stušowu kraunu sašlužbu sbožny bycž a
 wužiwach to bože wotkasanje stajkej po-
 nižnosžju, so ja to wuprajicž njemožach.
 Ja buch tač we wjeri pošylnjeny a hottos-
 wach šo dom hieč.

Ja

Za bjech temu lubemu Bohu moj dom
 a tych mojich swjernje poruczil; ale jeho
 pucze su dzirne a kwusledzenju njemozne.
 Lej won sbjehny me saho steje korosze horje
 a pschidlejzi mi moje ziwjenje. Ale ja buch
 jara niespokojny, ja zych rady dom hicz a
 myglach: Schto tu ja njetk zu; schaf
 bym schitko Bohu poruczil, won schaf
 budze ho sawschitko staracz a ja mozu
 sboznje wumrjecz. Ale ja buch smuzkach
 we mojej wutrobi schtrafewany: Ezoho
 dla morkotam, so mi Boh saho horje
 pomha; pschetoz to je jeho wola, tebi
 twoje ziwjenje pschidlejzicz a tebe tu temu
 poruczenemu wobstaranju saho sa sastarja
 postajicz. Budz swjerny a nje
 pscherjesch ho dale natom. To je boze
 wotpoladanje, so dyrbu ja jemu na tym
 swjeczi dljeje jemu kczeszi zivy bycz, jeho
 kwalicz a wobswjetsicz, so Boh czlowje
 kow lubo ma.

Po niekotrych dniach mjejach ja hon a
 mi ho dzjejesche, so bjech pola mojeho su
 goda

Boda nozy samlutki a won bje tam smija
 pschimnje wostajit. Ton duch aby smij
 me jara njemjerneho czinjesche; pschetož
 won bredž stwy lejžesche a namnje liesz žy-
 sche. Za pač sa blidom šejdžach a mje-
 jach kojždej ruzy wulki nož a žych šo tač
 temu smijej wobaracž. Jako won sapo-
 tje smozu namnje hiež, da ja na njeho tač
 recžach: „Ty njepscheczelo, schto ty zejšch?
 „Ty teho najmjenscheho thela namni ni-
 „masch. Sej njewidžisch ty, kač moja
 „wutroba je s Žesuskowej krowju wobkre-
 „pena a na tym ty žaneho thela nimasch.“
 Za widžich tu wutrobu schu krawnu a ton
 smij zufasche swopecžizu, a ja sašpjewach
 swotrym kožom: Kač kražne samoženje
 moj Žesus samnje ie, a šo wubudžich a
 bjech we mojim korym kožu. Duž kwas-
 lach ja Boha.

Za zu hischcže njekotre podauki napi-
 šacž, kotrež šu me potrechite. 1798 ton
 13 Novembra bjech ja we małym Wjel-
 kowi kemschach ton šwjedžen tych starej-
 schych,

schuch, dzež ton priedar Banmeister jenu
 recž dzerjesche. Won powj. dasche kač
 tych gmejnach hewač jedyn byt e, iz tu
 starosž tych zurkwow je mječ, a so runje
 tedy tym czaŕu jeneho ta feho starejscheho
 mjeli su, kotryž starosže da tu službu
 dljeje sastaracž mohł njeje a kač tedy ta
 gmejna sbožnika se bylsami wutrobnje pro-
 byla je, so by so po swojim ludu horje sač
 a jich dale sastarač. Won dale powje-
 dasche, so runje tym samym czaŕu, je so
 podačo, so je so ton sbožnik jim sam sa
 Eltestu postajil, so ze so won sam po
 swojim ludu horje sač, jich sastaracž a so
 sa nich staracž, a wot teho czaŕa su woni
 jedyn sbožomny lud schuch gmejnach a tač
 dale. Jako ja to slyschach, pomyslich ja
 bebi: Haj wy sje jedyn sbožny lud, ale ja
 bym zusy wot teho a nimam žadyn džel
 na tym. Pschi tym bjech ja jara srudny.
 Jako so my modlachmy a na naschich ko-
 lenach ležachmy, da so mi s dasche, kajž
 bych ja pod Jesuŕowym kschizom klecžil,

B

moje

moje stawy žrjachu, wutroba pušotasche
 a hylse so sromadami ljejachu a wulki
 strach namnje dzjesche. Borsy sčasche so
 mi, kajž by mi Jesus ruku šćicził a me
 troschtował, so ja tejšch jemu šćusam.
 Pšchi tem bje mi wulky derje. Jako my
 wohn pšindžechny, praschesche me brat
 Friedrich Brunar, kaš je? ale ja njemo-
 žach hylsow dla nicžo wotmolwicž, a won
 prajesche: haj my dyrbiny so hajnbowačž
 a taš dale.

Ma jedyn druhi mohl wljeczi 1801
 dzjech ja ton 6 September sašo do maleho
 Bjelkoma, kajž tu njedžjelu pšched tym
 šwjedženjom, kotryž ton Ehesfest mjeno-
 wany je, so žych tam dwaj dnaj bycz a to
 towarstwo a sbože teje dusche mjecz. Ale
 ja bjech ton žyly dzjen jedyn šarwerdženy
 człowjek. Mi paš bje pšchitem jara sty-
 šćno a njewjedžach, šćto mam czinicž.
 Ja so weczor twerdy ljejach, rano sašo
 tajki stawach.

So

To bje mi žel a ja polny srudoby dzjich
 stanywschi horje na Kerchom. Jako ja
 tam sam lutki kodzach, wobda me tajka
 wulka lubosz, so ja to wurez njemozach, a
 bje mi tak wulzy jara derje, so ja to wu-
 rez njemozach. Za steho borsy srosemich,
 to, schtoz ton luby Boh psches teho proz-
 fetu praji, so bydli we wosokoszi a pola-
 tych, kiz rostamaneho a ponizneho ducha
 bu. Jes. 57, 15. Haj ja njemozach
 tajku wulku lubosz janemu czlowekei wu-
 rez. Dyz znych njeschto wotteho prajick,
 da so byl som njemozach sdzerzecz. Tu
 srosemich, tak sboznie tych rjeschnikow lu-
 buje jich pytta a wošchemi.

Galat. 3, 28. Tu njeje žadyn žid, ani Griča,
 tu njeje žadyn wotrocik, ani frejny, tu njeje
 žadyn muž ani žona, pschetož wy sje schizy
 žedyn we Krystuſu Jesuſa.

Wužitne wučby.

So žiwjenje teho muža wučzi, kaš boži duch cžlowješa k pobožnoszi wabi a cžene, a k druhemu, kaš ton cžlowješ so porjetko jeho w odženju a w obšboženju dowjeri, ale ze šej sam sešwojej mozu a prozu božu na du warbowacž.

Schtuž tolej pišmo lasuje, dyrbi wobšwjetšicž, so šwjaty duch na Klimantowej wutrobi džjetasche a jeho k prawje sjaunemu nuzwidženju do božich wjezow pschijnješ žysche. Te nahle nawabenja, so by tam a drudže schoł a so s duchomneho španja wubudžicž dał, te romadu pschindženja s druhimi špraunymi ludžimi, kotšič so bratsja mjenuja, jeho lačnosž a žadanje po božim šlowi, dale te posnacžje wot Krystušoweje sašlužby a ton snužkomny wohen, kiž so we jeho wutrobi na Wjelšowškim Kjerchowi sahoru, bjechu škutki šwjateho ducha. Tejšch ton džiwny šon, kotryž smolom po šwojej koroszi mjejesche, jow

jow slycha. Ssony su myšle we špa-
 nju; a runje fajž ton luby Boh hewak,
 dyž jedyn nješpi, cžlowjekei dobre myšle
 nuž dawa, tak cžini won tejšch we španju.
 Elihu praji pola Hioba (33, 15.) Wofni
 nožneho widženja wotewri won wucho tych
 ludži a traschi jich a powuczi jich. Ssony
 maja drudy wjazy mozy, hacž druhe wu-
 budženja, dokelž su wele šjaunische a šo cžlo-
 wješ jich mozy špecžicž njemože. Wot
 toho paš mohli tajny napominario pšhincž,
 hacž wot teho wodžerja njebešow a semje,
 kiž kojždej trawicžže a kojždemu kercžicžkei
 to šwoje dawa, a cžlowjekei tak derje we
 duchomnym wobstara hacž we cžjelnym.
 Boža mož je šo na šhelke waschnje na
 Kljemantowej duschi šjewila a to bje habyn
 tejšch to, cžohodla won žnsche, so by šo
 to wopisžmo jeho žiwenja cžishežecž dało.
 Won nochžysche so by to potajene bylo,
 šhtož je jemu Boh dobre cžinił. Kral
 David praji (Psalm 107, 21. 22. 8.)
 Cži njech, šo temu Knjesei džakuja sa jeho
 do-

dobrotu a sa jeho dźiwu, kotrež won čini
na čłowskich dźjecjach a njech džaŕ wo
pruja, wupowiedajo jeho skutki swětelos
szu, so won nabyči prosnu duschu a na
pjelni łodnu duschu s dobrem. A ja mam
sato, so dyž bohotojo a wojazy wewschych
žejtungach wuhautomacž a wumowacž da
dža, kaŕ wele bitwow šu dobyli a kaŕ wele
ludži škonzumali, kiž šu tolla skutki šteho
ducha, da dyrbia boze dźjecži tolla ništo
wot teho siemiciž, štož Boh na jich du
schach psches šwojeho ducha činił. We
tym žlym wotpoladaniu je tolej pišmo je
dyn krašny džaŕny wopor.

Tolla paŕ ništo pschitem priecz niebu
dže, so je niebočički Kšiemant wele po
darmo spyttaŕ, predy hačž je žylie šjaune
posnacžje dostaŕ. Žemu šo dźiesche, kaž
jenemu kiž nožy we wulkim lježu je a nje
wje kažki pučž ma hičž. Hačž do rania šo
tam bludži a njewje dže je; ale dyž ransche
sera škadžeju, da počžina šwoi pučž po
snacž a čim woschej škonžo stupa, čim
holej

halei czma vsched jeho woczomaj rosejndze. Michal Kjemant tejsch tudy ton prawy pucž pnttasche a Boh ton Knjes niekotre nadne pruhi do jeho woczow panycz da. Wono je hižom 8 ljet, so ie do tamneho žimjenja pschejschoł a widzi tam njetk tu swjetlosz božu swetschej poknosu. Jeho shonjenja a czinjenja pač dyrbia druhim Kljepschemu služicž, so bychu so vsched tym na ledžbu sali, džež je won sadžjetanje swoz ieje sbožnosze trechił.

Najpredy mjejesche won wele bjedženja s dobrymi skutkami a mjenjesche, so buzdze so snimi božu nadu sa služicž moze. Zeilej pschimjeri je so hižom swjaty Pawoł pshecziwił, Dochtor Luther je ju swetscheho wutupił a našč Kjemant je tejsch husto posnał, so dobre skutki božu nadu wežebi nimaja. Ale tonlej blud je runje kaž sle selo na polu, kotremuž bu łopena wottornjene a forencžki we semi mostanu; po krotkim čažu sažo škodnu mladžinu puschczeju. Dobre, skutki dyr-
bja

bja bycz, ale bez božeje nady su wone
 wotpanjene lisse. Nada a pokoj we Bohsy
 je foren a schtomn kiz tajke plody nješe.
 Wone so sda so je Kjemant wotprjetka
 žorty kšym skutkam rachnowat a mjenit,
 so dyž jedyn nježortuje, to božu nadu wo-
 bwarnuje. Ale schtuž je tu prawje šudžič,
 ton dyrbi prajič, so, dyž so žorty bez
 rjecha praja, wone ani božu nadu sašluža
 ani wutupja. Wjera je ta najwosšebnischa
 wjež; ščitko druhe, schtož pschecziwo
 šwjedomnju njeje, steji we naschej woli a
 mozy. Schtuž žortuje njerjeschi, a schtuž
 nježortuje tejšch njerjeschi. Schtu je šylni-
 schu wjeru mjet a pobožnische žiwjenje wed,
 hačž ton muž boži Dočtor Luther? A
 tolla lochko jeneho druheho njenamašach,
 kiz je tač weseły a žortow pošny byl, hačž
 won. Schač Boh, ton Knjes, tejšch
 njeje žyłu semju scžernjemi a scžornymi sela-
 mi wobšadžit, ale je tejšch Bivonki, lilije
 a rože dač rosa. Schtuž šei priotk wosnje,
 so je pschetso šrudny bycz a nidy žortuwacz,
 ton

ton je na tym puczu, na kstryms zychu
stari michojo sbožnosz warbowacj. Tajke
waschnja su kajs stwelza na rjezy, kniczo
mne, ni komu niczo njepomhaju.

Druhemu podpierasche so Kliemant
wotprjetka jara na czlowjekow. Tamnych
bratrow, kiž snim s Minakata džeču won
pschibojszy we swojich myslach czesische.
Podjanszy maja runje wohn tajku nadžiju
k swojim swjatym, hacž won tedom kbra
tram njejesche, mjenujzy so jim Boh niczo
sapowjedžicž njemože. Czlowjek nidy a
nanidy njemože druhemu brjednik bes Bo
hom a czlowjekom bycz. Schak je kojdy,
kiž so sa swjateho dzerzi aby wot druhich
sa tajkeho dzeržany budže, sam božeje na
dy a smitnosze potrebny. Tu njeje žadyn
czisty, aniz jedyn. A dy by jedyn teisch
czisty kajs snieh namačany byl, da won
tolla wjazy swjatosze nima, hacž sam
k sbožnoszi treba. A dy by teisch jedyn
hischeže kopu na swojej mjeri mjet, da tolla
Boha nichto njebudže mož nawabicž, so
by

by won ton samomudry, swoju wolu wo-
 pusczil a po czloweskich zadanjach czinił.
 Pshiboham so wyruch a skwlenje lubi,
 temu wjernemu Bohu pał samolutny po-
 niznosz a wolnosz schitko czerpicz, schtož
 won horje kladze. Tej posłuschnosz je lje-
 pscha, dnzli wopor. Ton wjerny Boh
 njeje tajki, kajnyž kralojo su, kotsiž so
 hajnbuja skudyni ludzimi reczecz, a teho
 dla jeno tym pomhaju, po kotrymiž so
 wulny knježa horje beru. Kojdy može sam
 psched Boha stupicz a psched nim swoju
 wutrobu wuspacz. Ale hacž runje to
 Bohu napscheczimo njeje, so escheszjenjo
 snim we wutrobi a we myslach recza, da
 so tolla nichto myslicz njedyrbi, so budže
 ton mudry Boh hinajschu radu wobsan-
 knocz, hacž predy mjejesche, dokelž jeho
 jene stworenje wo to prosy. Schtuž mje-
 ni, so so Boh we modlitwach radu da-
 wacz da, ton je ton krasny schpruch sa-
 pomnit: Schtu je teho Knjesa mysl posnal,
 aby schtu je jeho radziczel byl? Schtož Boh
 prijotk

prjotk wosnje sebi, a schtož won cžinicž ze,
 to so tejšch radži tebi, schtož won sam sa
 počnje. A na koho dyrbjat Boh poštu
 čacž, dy by so jedyn mohl žyt wot cžlo
 wjekow wuczicž dacž? na bura, kiž wo
 drohotu, aby na mješana, kiž wo tunjotu
 prošy? Dyž dwaj kralaj romadu wojnu
 wedžetaj, da kójždy Boha wo dobycžje
 prošy. Błudna je ta mysl, so budže Boh
 nikomu nadnišči, hacž predy bjesche, do
 kelž jedyn druhi cžlowjek sa njeho so modli.
 Boh pak njedaj, so by to tak srosymene
 bylo, kajiž njeby treba bylo, so so ludžjo
 k Bohu modla. Modlitwy maja swoj
 wošebny wužitk, ale tolla by derje bylo,
 dy by kójždy, kiž to lasuje, so praschal,
 schto modlitwy pohnaju? Hacž božu wolu
 hinajšchu scžinja aby naschu? hacž budže
 so jena nejprawa wjež stacž, dyž ton mo
 dler wonju snajšylnischej wjeru a snajhor
 zischej nutyrnosžu prošy? Ženo tak mohla
 so ta besbožnosž subicž, kotruž ludžjo smo
 dlitwami cžjerja.

Zea

Zecjemu by tejšch wulka škoda byta,
 dy by jedyn jeniczki Sserb tu psches to pi-
 smo nawabeny byt, so by so do Wjelko-
 wa dat. Michał Klijemant tejšch wotprje-
 tka injenjesche, so je tam jene wobstaine
 žorlo namakał, fšotrehož sbože teje dusche
 strjekami bježi a tehodla tam sesamušom ko-
 džjesche, so by tam to weskylje, kotrež šwj-
 ty Duch dawo do wolje czerpał. A to so
 ššoro koždemu tak dže, kiž do Wjelkowa
 pschindže, so jeho njekajka snužkomna lu-
 bos; a cžes šapschimnje a so so myšli, kajš
 Začub: Kač šrojate je to niesto, tu nicžo
 druhe njeje, hačž božy dom, a tu šu nje-
 beske rota. We Wjelkowi je wulka cži-
 čota, wulka ponižnos; wulka ezistos; we
 twarenjach a drastach a šjenym šłowom:
 tam je ščitko prawje lješne. Ale ščitko
 to šwjeri nješkušča; psched Bohom to ni-
 cžo njeplaczi. Njewjera so psched rjannymi
 drastami njeboji, ščač bječu Pharisejzy
 jara renje wuhottowani a rjechi šljesu tejšch
 do kralowskich rodow. Na jadro dyrbi
 jedyn

jedyn ładacz a to je swetscheho pola Wiel-
 kowskich tak dobre, hacz pola druhich Esche-
 szijanow. Woni sami bei njemoza wieru
 płodzic, ale to dyrbi swjaty duch czinik
 psches słowo a sakramenty. Ze da pak
 swjaty duch we Wielkowi moznischi hacz
 na druhich miestach? To je husto we iich
 modlerskich domach słyschenju, kajž tejšch
 nam njebo Kjemant powjeda, so so sa
 sbožnych kwala, dokelž su steho steho swjes-
 ta czjekli a do teho mjesta teho pokoja a
 mjera pschischi. Ale praj mi, dyž je schitko,
 schtož wot bratrow sem njepschindže, to
 rieka, schtož we swjeczi je, tak skazene a
 žadwane, njeje da to wulki dzim, so so
 Boh, ton knjes, hajnbował njeje tajki ža-
 dwany swjet stworic, a so so njehajna-
 buje, jon hishcze dale sdzeržec? Najliepe
 pak može jedyn wot nascheho Kjemanta
 nauknyc, schto so we Wielkowi nadzjec
 ma. Won tam ton mandzelski swedzen-
 stym wotpoladanjom dzjesche, so žysche tam
 to sbože teje dusche wuziwacz, ale boža nas
 da

da jemu tajku snuzkomnu radosj niedawasche,
 fajkuž won mjecz zysche. Tehodla
 prozowasche won so, ju we modlerskim
 domi dobycz. Sestybknosju won kwata-
 sche a dzjelasche, so by ju wot Boha dostat.
 Schitko pak bje podarmo. We duchom-
 nych wjezach teisch rjeka: Zeli so Knjes kejs-
 zu njetwari, da dzjelaju podarmo, kot-
 siž ju twarja. Kljemant wosta twerdy, hacž
 runje we Bjelkowi bjesche a to jemu nicžo
 nepomhasche, so so tam horje dzeržesche.
 Bulzy jara podomny je jeho zuschtant na
 Lutheruŕowu, kotryž tonlej we Romi mjeje-
 sche. Won bje we swojim swjedomnju
 tyscheny wot wobejndženych pschestupenjow,
 a bje hizom schelke wjezy spyttať, so by ste-
 ho hubenstwa pschischot. Za pošljenja po-
 mož sa tajkich tyschenych Escheszijanow bje
 we tamnym czaŕu ton swjatych škod we
 Romi. Wono rjeka, so je ton samy škod,
 na kotrymž je swožniš Pilatej horje na je-
 ho rod schot. We Lutherowych czaŕach
 bje tajka wjera, so schtuž po kolenach po-
 tym

tym

tym błodzi horje ljese, ton božu nadu sa-
 błuzi. Luther dzjesche do Roma, ljesesche
 po nim horje, a wotczakowasche na jenyim
 błodzenku po druhim pschezo podarmo, so
 budze so jeho wutrobi položnosz, a nada
 dostacž. Dyz na ton pošljeni pschindže,
 da mjenjesche so budze so to czesche bremjo
 na jene dobo wot jeho dusche wotwalicž,
 ale tejšch tam bje jemu pschezo jenač. Po-
 tom so jemu we Wittemberku, džež niczo
 tač šwjate njebe, hač we Romi, boži duch
 na jeho wutrobi pošnacž da a jeho namuczi,
 so Rom niczo njeje a so šwjaty błod tejšch
 niczo njeje. Runje tač dzjesche so Kljes
 mantej. Napošljerku won tejšch shoni, so
 so šam njemože božu nadu warbowacž,
 ale so dyrbi ju jemu Boh sešmšnosu šobu
 dzjelicž, so Wjelkow niczo njeje a so sapio
 šanje tejšch niczo njeje. Zehodla je won
 tejšch na konju šwojeho pišma ton schpruch
 stajil: Tu njeje žadyn rid ani Gricha, tu
 njeje žane rosdželenje, schruž wjeru ma ton
 je jedyn we Krystužu Jesužu.

Nichto pač so njemyšl, so bychu schizo
 bratsja we tym błodzi byli, so jeno psches
 Wjelkow, Herrnhuth aby Njesku pucž do
 njebes dže. Čzi wucženi a rosmjetlen. bes
 nimi žaneho proška wot teho we šebi ni-
 maja, ale to je jeno tam a šem jedyn, kiž
 sešwojej šyczu wošoto šodzi a tača tač by
 te dusche popanyl, kotrež so we njewjesto-

szi namakaju. Zylej bratrowskej zyrkwi
 stem nedyrbi nischto porukowane bycz.
 Schaf se židowskeho luda Jan, Jesus
 Pawel, Pietr pschindzechu, kiž ludzi wjer-
 nosz muczachu; a stehofameho luda bjechu
 tejsch tamni Pharisajszy, kiž morjo a semju
 wobczahachu, so bychu jeneho nawotneho
 žida sczinili. Ezi mjerni bratsja bu scheje
 cžesze hodni a pola jich budže dre hischče to
 posnackje placzicz, kotrež jich wotzwojo mje-
 jachu, so može człowjek schudžom Bohu
 služiz. Zelej słowa bu se starych bratro-
 wskich knihow sate kotrež bu por stow liet
 predy pišane, hačž na Wjelkom a Herrno
 huth spomnjene bu. „Dnž pobožno kšes
 „sijan wjesze wjeri, so Boh schitko wes-
 „wšchym je, a so schtož jeho stworenja cži-
 „nja, to won sam psches nje cžini, runje
 „kajž psches swoj grat, da jemu njebudže
 „cžesčko panycž, so wewšchym, schtož je-
 „mu psched woczki pschindze, Boha games-
 „ho widži, Boha gameho kšwšči, wopta-
 „wa a cžuje; a budže Boha pschego kwas-
 „licž a so jemu poruczicz; dokelž ani ste-
 „ani dobre wjezy hinač horje njebere, hačž
 „kajž bychu sbožeje ruki pschischte. Sswja-
 „te pišmo mjenuje tolej psched Bohom ko-
 „džicz, a tejsch, bojske živenje wesž.“

Jednota je dobra; ale wjernosž je ljes
 pscha.

